

Rapportage Informatieronde coalitievorming gemeente Deventer

Joke Mengerink-Hogevonder

Informateur

7-4-2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Aanpak	2
3. Verkiezingsuitslag	4
4. Terugblik op de verkiezingen	5
5. Opgaven voor Deventer de komende periode	6
6. Aandachtspunten bij het vervolgproces van coalitievorming	8
7. Varianten van een te vormen college	9
8. Conclusie en aanbevelingen	11
9. Tot slot.....	12

1. Inleiding

Op 14, 15 en 16 maart 2022 hebben de gemeenteraadsverkiezingen in Deventer plaatsgevonden. Op maandag 21 maart 2022 is de definitieve uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen bekend geworden. De uitslag is tijdens een raadsbijeenkomst op woensdag 23 maart door alle partijen geduid. Bij de duiding van de uitslag heeft de raad aangegeven dat het aan de fractie van Gemeentebelang is om het initiatief te nemen in de informatiefase. Gemeentebelang heeft daarop aangegeven dat zij dit graag op zich neemt en heeft daarvoor mij, Joke Mengerink-Hogevonder, als informateur gevraagd.

De informatie ben ik daarop gestart met de volgende opdracht:

- Ga in gesprek met alle fracties uit de gemeenteraad;
- Analyseer en verken mogelijke coalitiepartners;
- Op basis van een gedeelde opvatting over de grote opgaven voor Deventer;
- En de kans op de succesvolle vorming van een stabiele en collegiale coalitie die kan rekenen op een werkbare en bestendige meerderheid in de gemeenteraad;
- Inventariseer daarbij de thema's en aandachtspunten die bij het vervolgproces van coalitievorming relevant zijn;
- Presenteer vervolgens aan de gemeenteraad een schriftelijk verslag met aanbevelingen voor één of meerdere varianten en bijbehorende voor- en nadelen.

2. Aanpak

Er is gekozen voor een snelle en transparante aanpak. Er is in een korte tijd gesproken met alle twaalf fracties in Deventer. Elk gesprek duurde 50 minuten en had dezelfde opzet. De gesprekken verliepen plezierig en open.

Datum	tijd	fractie	aanwezigen
vrijdag 25 maart	1430 - 1520	SP	Kees de Kok en Rob Peeters
vrijdag 25 maart	1530 - 1620	ChristenUnie	Arie de Niet en Henrike Nijman (digitaal aanwezig)
vrijdag 25 maart	1630 - 1720	PvdA	Caroline Leget en Rob de Geest
vrijdag 25 maart	1730 - 1820	VVD	Bas Donkers en Wendy Schol
zaterdag 26 maart	0930 - 1020	Deventer Belang	Bert Kleine Schaars en Bram Emens
zaterdag 26 maart	1030 - 1120	D66	Jan Schuring en Susanne Kerkdijk
zaterdag 26 maart	1130 - 1220	GroenLinks	Tjeerd van der Meulen en Anne van der Meer
zaterdag 26 maart	1230 - 1320	DENK	Ahmet Kaya
maandag 28 maart	1330 - 1420	CDA	Teuni Scholthof en Marcel Evers
maandag 28 maart	1430 - 1520	DeventerNu	Eric van den Nieuwenhof
maandag 28 maart	1530 - 1620	Deventer Sociaal	Kitty Schmidt en Erik van Brink
maandag 28 maart	1630 - 1720	Gemeentebelang	Liesbeth Grijsen en Erik Smeenk

De fracties hebben van tevoren een aantal vragen (zie hieronder) aangeleverd gekregen zodat zij hierover alvast konden nadenken. Tevens is van te voren aangegeven dat er een uitgebreid schriftelijk verslag komt met aanbevelingen voor één of meerdere varianten met bijbehorende voor- en nadelen.

De volgende vragen dienden als leidraad in de gesprekken:

- Hoe kijk je terug op de verkiezingen?
- Welke opgaven zie je voor Deventer in de komende periode?
- Wat is de gewenste coalitie en waarom? En zijn er eventuele blokkades?
- Welke wethouders (en eventueel aantal) heb je daarbij voor ogen?

De fracties hadden de mogelijkheid om zelf onderwerpen of punten toe te voegen aan het gesprek. Of vertrouwelijke informatie te delen met de informateur.

De gespreksverslagen zijn na de gesprekken in concept naar de gesprekspartners gemaild om te kijken of een en ander goed is verwoord. Hierop hebben de fracties gereageerd. De definitieve gespreksverslagen zijn de basis voor dit rapport en mijn advies.

Het algehele tijdspad zag er als volgt uit:

Datum	Tijd	Activiteit
24 maart 2022	16:00	Versturen definitieve uitnodigingen fracties
25 maart 2022	14:30 – 18:20	Gesprekken met vier fracties SP, ChristenUnie, PvdA en VVD
	20:00	Kennismaking met de burgemeester Ron Konig
26 maart 2022	09:30-13:20	Gesprekken met vier fracties Deventer Belang, D66, GroenLinks en DENK
28 maart 2022	13:30 – 17:20	Gesprekken met vier fracties CDA, DeventerNu, Deventer Sociaal en Gemeentebelang
29 maart 2022		Een verdiepend telefonisch gesprek met de fractie GroenLinks
30 maart 2022	15:00	Versturen concept gespreksverslagen en proces update naar de fractievoorzitters
1 april 2022	12:00	Reacties / aanvulling op de gespreksverslagen binnen
1 april 2022	12:00 - 17:00	Aanpassen gespreksverslagen en versturen aangepaste definitieve gespreksverslagen
4 -6 april 2022		opstellen eindverslag, inclusief aanbevelingen
4 – 6 april 2022		Informeren voorzitter van de raad
7 april 2022	20:30	Openbare raadsvergadering met presentatie van de informateur en na afloop persmoment met de informateur
7 april 2022	tijdens presentatie	Publicatie eindverslag (ook in RIS) en persbericht
7 april 2022	tijdens presentatie	De gespreksverslagen en het eindadvies worden vertrouwelijk aan de voorzitter van de raad overhandigd voor het archief.

3. Verkiezingsuitslag

In Deventer heeft 51% van de stemgerechtigden gestemd. Dit was in 2018 nog 56,3%.

De gemeenteraad gaat in 2022 voor het eerst van 37 naar 39 zetels. Dit komt omdat de gemeente Deventer per 1 januari 2021 meer dan 100.000 inwoners telt.

De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in Deventer is hieronder, met een vergelijking van de uitslag in 2018 en 2014, weergegeven. Bij de percentages gaat het om het aantal stemmen per fractie in verhouding tot het totaal aantal geldige stemmen op kandidaten.

	2022		2018		2014	
Politieke groepering	zetels	%	zetels	%	zetels	%
Gemeentebelang	9	20,65%	7	16,18%	7	17,90%
GroenLinks	6	14,42%	5	13,51%	3	8,37%
PvdA	5	13,07%	6	15,55%	6	15,15%
D66	4	9,37%	4	9,82%	5	13,69%
VVD	4	8,90%	6	13,97%	4	10,26%
Deventer Belang	3	7,01%	3	8,49%	2	5,12%
CDA	3	6,59%	2	6,09%	3	8,47%
SP	1	4,04%	0	0	4	10,15%
ChristenUnie	1	3,71%	1	4,16%	2	4,92%
DeventerNu	1	4,04%	1	2,65%	1	2,59%
DENK	1	3,20%	1	4,61%	0	0%
Deventer Sociaal	1	2,92%	1	2,84%	0	0%
	39		37		37	

Gemeentebelang blijft met deze uitslag de grootste partij in de Deventer gemeenteraad en krijgt er twee zetels bij ten opzichte van 2018. GroenLinks en het CDA boeken winst, met ieder één zetel. D66, Deventer Belang, ChristenUnie, DeventerNu, Deventer Sociaal en DENK blijven gelijk. Nieuwkomer SP komt met één zetel in de raad. VVD verliest twee zetels en PvdA verliest een zetel.

4. Terugblik op de verkiezingen

In de gesprekken is aan alle fracties gevraagd hoe zij terugkijken op de verkiezingen. Het meest genoemde thema in de terugblik op de verkiezingen is het lage opkomstpercentage. In Deventer heeft 51% van de stemgerechtigden gestemd. Dit was in 2018 nog 56,3%. Dit baart nagenoeg alle fracties grote zorgen. Dit is het laagste opkomstpercentage ooit in Deventer. Ook landelijk zien we deze trend. Vier jaar geleden lag de landelijke opkomst nog op 55 procent, deze verkiezingen op 50,9 procent.

De vraag die veel fracties zichzelf stellen: *“Namens hoeveel mensen spreek je nog in de raad en wat betekent dat voor je representativiteit?”* De meeste fracties willen meer gaan nadenken over burgerparticipatie en meer mensen betrekken bij belangrijke keuzes. Verbinding met de burger is hierbij een grote drijfveer. Het wordt over het algemeen belangrijk gevonden om naar draagvlak te zoeken voordat het voorstel op de raadsagenda staat. In een vroeg stadium van planvorming de Deventer samenleving betrekken is de gedachte. Over de volle breedte van de bevolking. Anders krijg je woede en onbegrip. Dit thema ‘het zoeken naar vormen van verbinding met de Deventer samenleving’ wordt vaak genoemd als opgave voor de komende periode.

De fracties omschrijven bijna allemaal dat ze een geweldige campagne hebben gehad met de andere partijen. Altijd op de inhoud en niet op de man. De campagne verliep vriendelijk en correct. Hierdoor zijn de verhoudingen onderling goed gebleven en dit wordt in de gesprekken vaak genoemd als reden dat er geen blokkades zijn op personen of opgaven. De fracties zijn tevreden over de wijze van omgaan met elkaar in de verkiezingen.

De andere kant van de medaille is dat een groot aantal fracties de verkiezingsdebatten ook omschreef als vriendelijk en netjes. Het vuur en de passie werd gemist in de debatten en het rendement van deze debatten wordt niet als hoog ervaren. Ook werd hardop de vraag gesteld of met deze verkiezingsdebatten de Deventenaar wel wordt bereikt. Hier wordt sterk over getwijfeld door de verschillende fracties. De oproep werd gedaan om na te denken over hoe dit anders kan in de komende periode. Denk daarbij aan andere vormen dan de gebruikelijke debatten, meer bijeenkomsten ook in de dorpen en ook meer uitnodiging aan de Deventer samenleving om onderwerpen in te brengen.

5. Opgaven voor Deventer de komende periode

Fracties zijn in de gesprekken gevraagd naar hun opgaven voor de komende periode. Deze opgaven zijn niet diepgaand verkend, maar kort langsgelopen.

Er zijn een drietal opgaven die door nagenoeg alle fracties genoemd worden:

- Woningbouw
Op 7 november 2018 is door de raad de motie Toekomstige uitbreiding woningaanbod Deventer unaniem aangenomen. Onder andere als gevolg van deze motie heeft het college nagedacht over mogelijke strategieën met betrekking tot het woningaanbod in Deventer. De raad heeft daarop op 22 december 2021 de ambitie “arbeidsmarkt versterken... en verjongen!” vastgesteld, voor de ontwikkeling van Deventer tot 2035. Deze daarin beschreven ambitie van de woningbouw van naar schatting 11.000 woningen wordt als een van de belangrijkste opgaven beschouwd.
- Klimaat / energie
Dat onze energievoorziening gaat en moet veranderen, daarover bestaat geen twijfel bij de fracties. Dit is een grote opgave, ook voor Deventer. Door vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen neemt de uitstoot van CO2 en andere broeikasgassen af. Daarmee wordt verdere opwarming van de aarde tegengegaan. Langzame afbouw van het gebruik van aardgas voor verwarming draagt ook bij aan het oplossen van het klimaatvraagstuk. De fracties zien daarbij zeker een rol voor de gemeente. Deventer moet streven naar energieneutraliteit. Het tempo waarop deze doelstelling behaald moet worden, verschilt per fractie.
- Burgerparticipatie
De fracties willen dat inwoners en bedrijven actief meedenken en betrokken zijn bij beleid voor de Deventer samenleving. Het draagvlak voor besluiten en beleid wordt daarmee groter. En door samen te werken kan het beleid beter aansluiten op de behoeften en ervaringen. Direct contact tussen gemeente en burger kan bovendien het wederzijds vertrouwen vergroten.
Alle vormen van beleid waar een of meerdere burgers bij betrokken zijn, is burgerparticipatie. Van de meest simpele vorm, zoals een inloopavond waar burgers vragen mogen stellen over plannen, tot een stuk intensere vorm, zoals een burgerberaad. Met een burgerberaad helpen inwoners hun volksvertegenwoordiging om beslissingen te nemen over complexe - vaak polariserende - onderwerpen.

Dit zijn de thema's die in de formatie diepgaand moeten worden besproken. Bij het bekijken van deze thema's moet voor de formatiefase natuurlijk in gedachten gehouden worden dat de prioritering van de thema's verschilt tussen fracties. Daarnaast kennen fracties binnen de thema's verschillende invalshoeken. Voorbeelden hiervan zijn:

- o Woningbouw.
Alle fracties willen graag snel veel huizen bouwen. Die urgentie wordt door allen gevoeld. Alleen de manier waarop verschilt. De ene fractie wil vooral binnenstedelijk bouwen, de ander in het buitengebied. Er zitten ook verschillen in het soort te bouwen woningen. De ene fractie wil hoogbouw en de andere fractie wil vooral gelijkvloerse senioren woningen. Ook zijn er fracties die de eigen inwoners voorrang willen geven boven de mensen van buiten en andere fracties willen dit niet.
- o Klimaat / energie.
Er zijn verschillen van inzicht ten aanzien van de ambitie en de wijze van realiseren van de ambitie. De ene fractie wil dat Deventer energieneutraal is in 2030 en de andere fractie laat deze doelstelling los. Dan wordt vaak het jaartal 2050 genoemd. En de wijze van realisatie verschilt van hard regels opleggen tot draagvlak creëren door bijvoorbeeld mensen te stimuleren en te verleiden.

- Burgerparticipatie.
Alle fracties zoeken zoals gezegd naar vormen om de verbinding met de Deventer samenleving te vergroten. Er wordt wel verschillend gedacht over de invulling hiervan. De een wil als fractie vaker de samenleving in, op werkbezoek en minder vergaderen in het stadhuis. De andere fractie wil daarnaast als raad vaker de samenleving in en inzetten op het vroegtijdig betrekken van de Deventer samenleving bij beleids- of planvorming van de gemeente. Ook wordt meer aandacht gevraagd voor de samenlevingsopbouw. Ook het Burgerberaad wordt genoemd in de gesprekken.
Daarnaast wordt ook verschillend gedacht over wie de vorm van burgerparticipatie bepaalt. Op grote thema's, die ingrijpend zijn, willen de meeste fracties duidelijkheid hebben over het proces aan de voorkant. Sommige fracties zijn van mening dat de raad hier een startnotitie voor moet vaststellen. Andere fracties daarentegen willen dit aan het college overlaten.

Andere minder benoemde thema's zijn in willekeurige volgorde: biodiversiteit, afval, financiële stabiliteit, cultuur, poppodium, de Nieuwe Keijzer, heldere communicatie, discriminatie, polarisatie, Hanze Tracé, de Kien, aandacht voor jongeren, economie, zorg en preventie, voorzieningen in de wijk, sterke samenleving, arbeidsparticipatie, aandacht voor kwetsbaren, gezondheid en bewegen, eeuwige grafrust, menstruatiearmoede, monument voor arbeidsmigranten, solidariteit, marktwerking en de zorg, parkeren, openbaar vervoer systeem, basisinkomen, de kloof tussen arm en rijk, behoud van het groen in het buitengebied en de Gasfabriek/Poort van Deventer.

6. Aandachtspunten bij het vervolgproces van coalitievorming

Tijdens de gesprekken werd ook iets gezegd over het toekomstige proces van de coalitie-onderhandelingen en de aandachtspunten daarbij. De meeste fracties hebben op voorhand hierover niet diepgaand nagedacht en niet altijd hele duidelijke posities ingenomen. Dat betekent dat in het begin van de formatie de onderstaande punten nadrukkelijk op tafel moeten komen.

Transparantie en openheid in en voorafgaand aan het formatieproces

Het formatieproces (de weg waarlangs) vooraf kenbaar maken aan de raad en de samenleving. Daarnaast wordt het belangrijk gevonden om in het formatieproces regelmatig en transparant te rapporteren aan de samenleving en de gehele gemeenteraad. Dit geeft de mogelijkheid aan de raad en de samenleving om eventueel advies te geven.

Zorgvuldigheid en tempo

De vorige formatie was een langdurig proces. We zijn gebaat bij zorgvuldigheid maar tempo is ook belangrijk. Ga voortvarend en zorgvuldig te werk in de verdere coalitievorming.

Aanvliegroute van formatie en teamvorming

Een aantal fracties vindt het belangrijk om eerst een team te smeden en dan afspraken te maken op inhoud. Andere fracties hechten aan een omgekeerde volgorde. Er moet in het begin van de formatie aandacht zijn voor deze tegenstelling.

Waar overeenstemming over is, is dat chemie belangrijk is in een team. Dan krijg je een slagvaardig college. Het gaat om elkaar gunnen en ondersteunen en in collegialiteit samenwerken. Ook de ander ondersteunen in de portefeuilles. Het is een gezamenlijke opgave. Ook de verhouding tussen college en raad moet een onderwerp van gesprek zijn voor en in deze teamvorming.

Vorm coalitieakkoord

Nagenoeg alle fracties willen een globaal coalitieakkoord waarin concrete doelen staan. Er hoort duidelijk te staan wat er bereikt moet worden. De weg ernaar toe vrijlaten, is hierin de gedachte. Spijker niet alles dicht in het coalitieakkoord. Geef de raad de ruimte. Dit is erg belangrijk. Alleen de fractie GroenLinks geeft aan dat zij een coalitieakkoord op hoofdlijnen wil met een SMART uitvoeringsprogramma, inclusief financiële middelen.

Dualisme

Een aantal fracties maakt zich zorgen over het dualisme in Deventer. Er wordt uitgesproken dat er veel coalitie overleggen plaatsvinden, dat de wethouders veel aansluiten in de fractievergaderingen en dat een coalitie fractie er geen eigen mening op na mag houden. Op deze manier is er volgens deze fracties geen goed werkend dualisme in Deventer. Er moet een ontspannen en open bestuurscultuur zijn binnen de raad en coalitie. Dit is goed voor de raad en Deventer. Kern van het dualistische model is een scheiding in samenstelling, functies en bevoegdheden van de gemeenteraad aan de ene kant en het college van burgemeester en wethouders aan de andere kant. Sinds 2002 maken de wethouders daarom geen deel meer uit van de gemeenteraad. Er wordt verschillend gedacht over de manier waarop het dualisme in Deventer vormgegeven is en moet worden. Bespreek dit in de formatie en maak hier afspraken over.

7. Varianten van een te vormen college

De opdracht voor mij is te zoeken naar een stabiele en collegiale coalitie die kan rekenen op een werkbare en bestendige meerderheid in de gemeenteraad. Deze opdracht geeft als randvoorwaarde mee dat de coalitie kan rekenen op een meerderheid in de raad. Dit betekent dat ik in ieder geval op zoek ga naar een coalitie met minimaal 20 zetels.

Daarnaast is de opdracht om één of meer varianten te presenteren met bijbehorende voor – en nadelen.

Vele varianten zijn denkbaar en deze zijn ook mijn revue gepasseerd. De basis voor mijn advies voor een stabiele en collegiale coalitie komt voort uit de gesprekken met de fracties. De onderstaande constatering uit deze gesprekken zijn met name van belang:

- In de gesprekken hebben alle fracties, behalve de SP, uitgesproken bestuursverantwoordelijkheid te willen dragen.
- Nagenoeg alle fracties hebben aangegeven dat de coalitie niet te groot mag worden. Voor de raad is het dan lastig om oppositie te voeren. Dat wordt vaak als een muur gevoeld. Tegenspraak moet er zijn volgens nagenoeg alle fracties. Je hebt als oppositie bewegingsruimte nodig. Je haalt anders de dynamiek uit de besluitvorming. De oproep is om te zoeken naar een meer natuurlijk getalsmatig evenwicht tussen coalitie en oppositie. De meeste fracties noemen een maximaal zetelaantal van 21 of 22 zetels.
- Veel fracties vinden het gezien de uitslag van de verkiezingen logisch om niet al te zwaar af te wijken van de huidige coalitie. De huidige coalitie heeft winst geboekt, meer zetels erbij gekregen. De uitslag vraagt daarom niet om een grote afwijking van de koers.
- Daarentegen zeggen alle fracties tegelijkertijd dat de huidige coalitie niet door kan aangezien de huidige coalitie te groot is met momenteel 27 zetels.
- De meeste fracties geven aan het prettig is dat er ook een balans bestaat op programmatisch vlak. Hiermee bedoelen ze dat er niet een te groot rechterblok mag ontstaan maar ook niet een te groot linkerblok. Zorg ook hier voor balans.
- De meeste fracties in Deventer hebben een voorkeur voor tenminste vijf wethouders. Deze vijf wethouders zijn essentieel om de ambities van Deventer te verwezenlijken, de werkdruk goed aan te kunnen en biedt meer mogelijkheden om beter zichtbaar te zijn in de samenleving, de regio en landelijk.
- Veel fracties hebben aangegeven dat het aannemelijk of zelfs logisch is, gezien de verkiezingsuitslag, dat Gemeentebelang twee wethouders levert.
- Inhoudelijk of persoonlijk zijn er geen blokkades geformuleerd. Alle fracties hebben uitgesproken dat zowel op persoon als programmatisch tot overeenstemming kan worden gekomen. Tussen sommige partijen bestaat echter behoorlijk programmatische afstand die dient te worden overbrugd.

Concluderend vat ik het als volgt samen. Het overgrote merendeel van de fracties in Deventer heeft een voorkeur voor vier partijen met vijf wethouders (waarvan Gemeentebelang er dan twee levert). Daarnaast is er uitgesproken dat de coalitie uit maximaal 21 of 22 zetels mag bestaan om de balans tussen de coalitie en oppositie te behouden. De opdracht geeft als randvoorwaarde mee dat de coalitie kan rekenen op een meerderheid in de raad. Dit betekent gezien het totaal aantal zetels van 39 een coalitie met minimaal 20 zetels. En veel fracties vinden het gezien de uitslag van de verkiezingen logisch om niet al te zwaar af te wijken van de huidige coalitie. Zorg er daarnaast voor dat zowel links als rechts vertegenwoordigd is zodat er ook op dit punt een evenwicht ontstaat. Om deze redenen heb ik slechts naar varianten gekeken van een te vormen college met vier partijen met een zetelaantal van 20 zetels tot maximaal 22 zetels, waarin zoveel mogelijk fracties zitten die nu in de huidige coalitie zitten en waar een programmatische balans in zit. Dit om te kunnen trechteren naar mijn uiteindelijke advies.

De stabiele en collegiale coalitie die in mijn ogen kan rekenen op een werkbare en bestendige meerderheid in de gemeenteraad is:

	Gemeentebelang	Groenlinks	PvdA	D66	VVD	Deventer Belang	CDA	SP	ChristenUnie	DeventerNu	DENK	Deventer Sociaal	Aantal zetels
Zetels	9	6	5	4	4	3	3	1	1	1	1	1	39
	9		5	4			3						21

Dit is een coalitie met Gemeentebelang, PvdA, D66 en het CDA. Vier partijen uit de huidige coalitie gaan met deze variant door. De coalitie heeft 21 zetels en de oppositie 18 zetels.

Voordelen:

- getalsmatige balans tussen coalitie en oppositie;
- er wordt niet al te zwaar afgeweken van de huidige coalitie;
- de winnaars Gemeentebelang en CDA zitten in deze variant;
- zowel links als rechts is vertegenwoordigd; er zit een programmatische balans in deze variant;
- ervaring in het besturen van de gemeente;
- de betrokken partijen spreken over een goede samenwerking tot nu toe, de onderlinge verhoudingen zijn goed en er is onderling vertrouwen;
- er is overeenstemming over de vorm van een coalitieakkoord;
- er is eensgezindheid over de grote opgaven van Deventer.

Nadelen:

- de winnaar GroenLinks zit niet in deze variant;
- vier partijen van de zittende coalitie gaan door, dit kan de vraag oproepen of er genoeg ruimte is voor vernieuwing;
- het is een krappe meerderheid in de raad.

Het advies is om met deze coalitie van Gemeentebelang, PvdA, D66 en CDA te werken met vijf wethouders, waarvan Gemeentebelang er twee levert. Vijf wethouders zijn nodig om de ambities van Deventer te verwezenlijken en de werkdruk goed aan te kunnen.

Concluderend:

Alles overwegende concludeer ik dat een coalitie van Gemeentebelang, PvdA, D66 en CDA op dit moment het meest kansrijk is om te komen tot een stabiele en collegiale coalitie die kan rekenen op een werkbare en bestendige meerderheid in de gemeenteraad.

8. Conclusie en aanbevelingen

In de bovenstaande hoofdstukken heb ik de opbrengst van mijn informatieronde zo transparant mogelijk weergegeven. Samenvattend kom ik in dit hoofdstuk tot een conclusie en aanbevelingen.

De verkiezingsuitslag is tijdens een raadsbijeenkomst op woensdag 23 maart door alle partijen geduid. Bij de duiding van de uitslag heeft de raad aangegeven dat het aan de fractie van Gemeentebelang is om het initiatief te nemen in de informatiefase. Gemeentebelang heeft daarop aangegeven dat zij dit graag op zich neemt en heeft daarvoor mij, Joke Mengerink-Hogevonder, als informateur gevraagd.

De informatie ben ik daarop gestart met de volgende opdracht:

- Ga in gesprek met alle fracties uit de gemeenteraad;
- Analyseer en verken mogelijke coalitiepartners;
- Op basis van een gedeelde opvatting over de grote opgaven voor Deventer;
- En de kans op de succesvolle vorming van een stabiele en collegiale coalitie die kan rekenen op een werkbare en bestendige meerderheid in de gemeenteraad;
- Inventariseer daarbij de thema's en aandachtspunten die bij het vervolgproces van coalitievorming relevant zijn;
- Presenteer vervolgens aan de gemeenteraad een schriftelijk verslag met aanbevelingen voor één of meerdere varianten en bijbehorende voor- en nadelen.

Voor mijn opdracht ben ik in gesprek gegaan met alle twaalf fracties uit de gemeenteraad van Deventer. Veel varianten van coalities zijn denkbaar en zijn mijn revue gepasseerd. De volgende elementen zijn in mijn ogen van belang voor mijn uiteindelijke advies, gezien de gesprekken met de fracties:

- Getalsmatige verhouding oppositie – coalitie;
- De uitslag van de verkiezingen en de steun voor het voortzetten van de huidige coalitie;
- Programmatie balans in de coalitie;
- Eensgezindheid over de grote opgaven voor Deventer (Woningbouw, Klimaat /Energie en Burgerparticipatie);
- Vorm van het coalitieakkoord;
- Er zijn geen blokkades uitgesproken op wethouder kandidaten of op onderwerpen.

Alles overwegende concludeer ik dat een coalitie van Gemeentebelang, PvdA, D66 en CDA op dit moment het meest kansrijk is om te komen tot een stabiele en collegiale coalitie die kan rekenen op een werkbare en bestendige meerderheid in de gemeenteraad. Het advies is om met deze coalitie te werken met vijf wethouders, waarvan Gemeentebelang er twee levert. Vijf wethouders zijn minimaal nodig om de ambities van Deventer te verwezenlijken en de werkdruk goed aan te kunnen.

Tijdens de gesprekken kwam ook het toekomstige proces van de coalitie-onderhandelingen ter sprake. De volgende aandachtspunten zijn relevant voor het vervolgproces:

- Transparantie en openheid in en voorafgaand aan het formatieproces. Dit geeft de mogelijkheid aan de raad en de samenleving om eventueel advies te geven.
- Zorgvuldigheid en tempo. Ga voortvarend en zorgvuldig te werk in de verdere coalitievorming. Stel daarom een formateur zo snel mogelijk aan.
- Aanvliegroute van formatie en teamvorming. Besteed aandacht aan de teamvorming. Houd hierbij wel rekening met het verschil in prioriteit bij de fracties. Een aantal fracties vindt het belangrijk om eerst een team te smeden en dan afspraken te maken op inhoud. Andere fracties hechten aan een omgekeerde volgorde.
- Vorm coalitieakkoord. Maak een globaal coalitieakkoord waarin concrete doelen staan en laat de weg ernaar toe vrij. Spijker niet alles dicht in het coalitieakkoord. Geef de raad de ruimte.
- De aanpak van de grote opgaven. Bij het bekijken van de opgaven Woningbouw, Klimaat/Energie en Burgerparticipatie moet in gedachten gehouden worden dat de prioritering van de thema's verschilt tussen fracties. Daarnaast kennen fracties binnen bepaalde thema's verschillende invalshoeken.
- Dualisme
Er wordt verschillend gedacht over de manier waarop het dualisme in Deventer vormgegeven is en moet worden. Bespreek dit in de formatie en maak hier afspraken over.

9. Tot slot

Vereerd voelde ik mij met de vraag van Gemeentebelang of ik beschikbaar was om voor Uw gemeente het informatie traject vorm te geven. Door hier ja tegen te zeggen had ik het genoeg om velen van U te ontmoeten tijdens ons informatieve gesprek.

Uw bereidheid om in vertrouwen Uw zienswijze met mij te bespreken heb ik zeer gewaardeerd. Temeer omdat ik bij elke fractie geconfronteerd werd met een constructieve houding waarbij het belang van Uw gemeente voorop stond.

U weet het ongetwijfeld, gesprekken voeren is één maar zonder professionele ondersteuning is het lastig “varen”. Het was dan ook een geruststellende gedachte dat Ingrid Heijmans de route bewaakte en ‘professioneel kritisch’ durfde te zijn naar mij toe. En niet in de laatste plaats zorgde voor een zorgvuldige en snelle verslaglegging. Ingrid, veel dank!

Rest mij U een goede politieke toekomst toe te wensen.

Joke Mengerink-Hogevonder